

Gamle køer er krammekøer

Hos Bjarne Nebel på Sepstrup Vestergård ved Them får køerne lov til at blive gamle. Den ældste ko leverer på 10. år 34 kg mælk i døgnet

GAMLE KØER

TEKST & FOTO: IRENE BRANDT

Bjarne Nebel er ikke i tvivl, der er mange fordele ved ældre køer, som - sammenlignet med andre kvægbesætninger - udgør en stor del af besætningen på Sepstrup Vestergård.

»De gamle køer er nemmere at håndtere, de kender rutinerne i stalden og på markerne, de guider de unge køer og så har de en højere ydelse,« fortalte Bjarne Nebel, da han lagde maskinhus, kostalde og malkestald til et åbent hus-arrangement om yversundhed og celletal hos den ældre ko.

Bjarne Nebel startede på gården som medarbejder for 20 år siden, senere blev han medejer af gården, og for ti år siden købte han sin tidligere arbejdsgiver ud og blev enejer.

»Fra starten havde vi problemer med at førstegangskøerne hurtigt fik yverbetændelse, og vi har i mange år haft ret høje celletal; men det ser ud til, at vi nu har knækket koden. I hvert fald er vores celletal i dag nede på et acceptabelt niveau,« fortalte Bjarne Nebel.

Han tilføjede, at arbejdet med at nedbringe celletallene er foregået ved, at han og gårdens medarbejdere har prøvet sig frem.

»Vi har ikke skrevet en afhandling, så vi kan ikke præcist pege på, hvilke tiltag der virker eller ikke virker,« sagde Bjarne Nebel.

Sand i båsene

I stalden har køerne sand i båsene, en løsning, som Bjarne Nebel i dag er glad for.

»I begyndelsen havde vi problemer med, at køerne gødede i sengebåsen, men nu har vi fået placeret nakkebøjlen det rigtige sted, og gød-

ningen ender ude på gangarealet, hvor skraberen kan opfange det,« fortalte Bjarne Nebel, da han viste deltagerne rundt på gården.

Deltagerne så også dybstrøelsesstalden, hvor køerne går efter kælving, og hvor koen får lov at gå sammen med sin kalv i fire dage, hvorefter kalvene bliver sat sammen i fællesbokse med halm, hvor de mælkefodres med tre liter mælk ad gangen tre gange om dagen de første 14 dage, hvorefter de får fire liter mælk to gange dagligt.

»Kalvene trives rigtig godt, når de er sammen med andre kalve. Og især de gamle køer kvitterer for at få lov at gå i dybstrøelsesstalden de ekstra dage, og de kommer sig hurtigere efter kælvingen,« fortalte Bjarne Nebel.

Beholder de gamle køer

Udskiftningen i Bjarne Nebels stalde er 20 pct., hvilket er markant lavere end landsgennemsnittet på 36 pct. Bjarne Nebel lægger ikke skjul på, at han er glad for sine køer, og at han ikke kan lide tanken om at sætte en gammel ko, som med tiden er blevet til en kramme ko, ud.

»Man skal passe på de dyr, man har,« sagde Bjarne Nebel, som også er meget bevidst om, at de mennesker, der arbejder i stalden, påvirker dyrenes trivsel.

Reduceret klimaaftryk

Julie Cheroni Henriksen, der er projektleder på projektet 'Længe leve den økologiske malkeko', som Økologisk Landsforening gennemfører med støtte fra Mælkeafgiftsfonden, fortalte på åbent hus-dagen om, hvorfor projektet har fokus på koens levealder:

»Ved at øge køernes levealder i

Bjarne Nebel har 121 Holstein-køer på Sepstrup Vestergård.

besætningen reduceres klimaaftrykket og ressourcetilførsel - og samtidig er der mulighed for at opnå en bedre dyrevelfærd og økonomi. Her på Sepstrup Vestergård kan vi se, hvordan Bjarne Nebel håndterer sine køer, og på mange områder ligger gården pænt bedre end landsgennemsnittet.»

Celletallene falder

Indtil for nylig var en del af prisen for den høje levealder blandt gårdens køer høje celletal på op til 350.000. »Vi har skærpet opmærksomheden omkring hygiejnen i malkerobotterne, og så har vi forbedret rutinerne omkring goldkøerne,« fortalte Bjarne Nebel.

Laktationsperioden er blevet forlænget, fordi gården med den lave udskiftningsprocent ikke har brug for så mange kalve. I goldko-afdelingen går køerne på dybstrøelse, og efter udbinding fodres de på stalden om natten.

»Vi nurser dem og pattesprayer dem dagligt. Ligesom vi giver dem et specielt foder som består af helsæd, halm, soja og en goldkoblanding,« fortalte Bjarne Nebel.

Interessen for åbent hus-arrangementet var stor. Her fortæller Bjarne Nebel om sine erfaringer med sand i sengebåsene.

Kvierne går i dybstrøelse. I loftet hænger grene med kristtjørn som forebygger angreb med ringorm i besætningen.

Om sommeren afgræsser køerne i storfold, og sidste år åd køerne i gennemsnit 5,5 kg TS dagligt. De startede med godt ti kg og sluttede på 2,5 kg.

Nøgletal for Sepstrup Vestergård

Tallene i parentes er landsgennemsnittet.

Besætning: 121 Holsteinkøer

—

Levealder 7,2 år (5,3 år)

Livsydelse pr. ko 49.372 kg EKM (30.000 kg)

Livsydelse pr. levedag 18,9 kg (15,6 kg)

Udskiftningsprocent 19,6 (36,2)

Dødelighed køer 3,3 (4,0)

Om projektet: 'Længe leve den økologiske malkeko'

Projektets formål er at formidle viden om og udbrede en økologisk praksis for en højere levealder hos malkekøer. Formålet er at motivere til og klæde flere økologiske mælkeproducenter på til at arbejde helhedsorienteret på at øge levealder og livsydelse, så de på samme tid løfter bedriftens økonomiske resultat og leverer på centrale økologiske kvaliteter som klima og dyrevelfærd. Herunder hører også at håndtere overskydende kalve, som ikke skal anvendes i mælkeproduktionen, bedst muligt ud fra etiske, klima- og velfærdsmæssige samt økonomiske hensyn.

Foto: Irene Brandt